

P Á L Y A M Ű

**az Egri Törvényszék Büntető Kollégiuma kollégiumvezetői
álláshelyére benyújtott pályázathoz**

**Készítette: Dr. Kántor István Zoltán
Eger, 2020. december 30.**

I.

Az Országos Bírósági Hivatal Elnöke 414.E/2020. (XI. 12.) OBHE határozatában az Egri Törvényszék Büntető Kollégiuma kollégiumvezetői állásának betöltésére írt ki pályázatot.

A pályázati kiírás alapján, az abban foglaltakra figyelemmel az alábbiak szerint kívánom bemutatni a kollégium működésével kapcsolatos rövid- és hosszú távú terveimet, valamint azok megvalósításának ütemezését.

2014. óta vagyok határozatlan időre kinevezett bíró, 2019-től a törvényszék másodfokú tanácsában ítélek.

Nyilatkozom, hogy megfelelek a Bszi. 127. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek.

Kinevezésem esetén nem merül fel a Bjt. 41. §-ban írt összeférhetetlenségi ok.

A Bszi. 130. § (3) bekezdése alapján hozzájárulok a bírói értékelésemre és vezetői vizsgálatomra vonatkozó iratoknak az OBH Elnöke általi beszerzéséhez és kezeléséhez. E vonatkozásban nyilatkozom, hogy vezetői vizsgálatom nem volt.

Pályaművem elkészítésekor figyelembe vettem az Egri Törvényszék Megbízott Elnökének 2020. november 26. napján kelt, az Egri Törvényszék elnöki álláshelyére, valamint az Egri Törvényszék Elnökhelyettesének 2020. szeptember 30. napján kelt, az Egri Törvényszék elnökhelyettesi álláshelyére benyújtott pályaművekben foglaltakat.

II.

A kollégiumvezető a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 124. §. (1) bekezdése alapján szervezi a kollégium munkáját, évente beszámol a kollégiumnak a pályázatához csatolt pályaművében szereplő – az adott időszakra vonatkozó – tervek megvalósulásáról, a megelőző naptári évben a kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről, és ellátja a jogszabály, az OBH elnökének szabályzata, vagy az OBH elnökének határozata, továbbá a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

Az Egri Törvényszék 2019.El.I.D.4/3. számú Szervezeti és Működési Szabályzat (SZMSZ) IV. fejezetének rendelkezései szerint a törvényszéken vezetői szintű igazgatási munkát végző bírónak számít az Egri Törvényszék Büntető Kollégiumvezetője. Az SZMSZ 13. §-a szerint a kollégiumvezetők vezetik és szervezik a kollégiumok munkáját, a kollégiumvezetők igazgatási tevékenységét a törvényszék elnöke irányítja és ellenőrzi.

A bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról szóló 6/2015. (XI.30.) OBH utasítás 28. §-a szerint a kollégiumvezető szervezi és vezeti a kollégium munkáját, feladata különösen:

- évente beszámol a kollégiumnak a pályázatahoz csatolt pályaműben szereplő tervek megvalósulásáról, a megelőző naptári évben kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről,
- a kollégiumvezetői tevékenységéről beszámol az ítélőtábla vagy a törvényszék elnökének,
- az egységes jogalkalmazási gyakorlat elősegítése érdekében figyelemmel kíséri és elemzi a bírák, a felülvizsgálati, másodfokú vagy felülvizsgálati ügyeket tárgyaló tanácsok ítélkezési tevékenységét,
- összegyűjti és elemzi, szükség esetén a kollégium elé terjeszti a vitás jogalkalmazási kérdéseket,
- összehívja a kollégium ülését és a napirendhez kapcsolódó előterjesztés előkészítéséről gondoskodik,
- évenként összegzi a másodfokú, a harmadfokú, a felülvizsgálati ügyeket tárgyaló tanácselnökök feljegyzéseinek általánosítható tapasztalatait, hasznosításukat előkészíti,
- ellenőrzi a kollégiumon belül az eljárási határidők és ügyviteli szabályok megtartását, ennek érdekében betekint az eljáró bíró, vagy a tanácselnök által a Bűsz. előírásai szerint vezetett nyilvántartásba; a törvényszék kollégiumvezetője e feladatot a kollégium illetékességi területéhez tartozó járásbíróságokon is ellátja,
- ellátja a jogegységi eljárással összefüggő, a Bszi. 26. § (3) bekezdése szerinti feladatokat, az elvi határozatokat (elvi döntéseket) rendszerezi, elemzi,
- ellátja a bírósági titkárok, a bírósági fogalmazók, a bírósági ügyintézők és az egyéb igazságügyi alkalmazottak képzésének a szakmai irányítását, felügyeletét,
- közreműködik a bírák ítélkező tevékenységének vizsgálatában, a bírák munkájának értékelésében,
- a közérdekű bejelentések és a panasz ügyek intézésében részt vesz,
- javaslatot tesz - a szolgálati út betartásával - a jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében a Kúria kollégiumvezetőjének és az ítélőtábla elnökének a jogegységi eljárás indítványozására,
- irányítja és szervezi a tanácselnöki feljegyzések ismertetését,
- ellátja azokat a feladatokat, amelyeket a Bszi., egyéb jogszabály, az OBH elnökének szabályzata, határozata, intézkedése, valamint a szervezeti és működési szabályzat a hatáskörébe utal,
- előterjeszti - a szolgálati út betartásával - az ítélkezést segítő, támogató, központi

intézkedést igénylő javaslatát, különösen a képzés, jogszabályalkotás, szabályzatalkotás, -módosítás körében,

- javaslatot tesz fegyelmi, kártérítési eljárás kezdeményezésére, megindítására,
- ellátja a bírósági határozatok anonimizálásával és közzétételével kapcsolatban a bíróságokra háruló feladatok végrehajtásáról szóló OBH utasításban számára meghatározott feladatokat.

III.

Rövid- és hosszútávú terveim, azok megvalósítása ütemezésének kifejtése előtt előjáróban szeretném azt hangsúlyozni, hogy 2002. szeptember 1. napjától kezdődően dolgozom az igazságszolgáltatásban, kezdetben az Egri Városi Bíróságon, majd a Füzesabonyi Városi Bíróságon, később Füzesabonyi Járásbíróságon, most pedig az Egri Törvényszéken. Lassan két évtizedes bírósági pályám során elmondhatom, hogy mindig sikerült jó viszonyt kialakítanom és fenntartanom mind kollégáimmal, mind vezetőimmal. Fontosnak érzem, hogy a büntető ügyszakban dolgozó kollégákat, igazságügyi alkalmazottakat nagy többségében személyesen ismerem. Különösen integritás felelősként alkalmam volt meg tapasztalni, hogy mennyire jelentős mind a járásbíróságok, mind a törvényszék vezetőivel való együttműködés, és ennek keretében örömmel töltött el, hogy munkámat mindenben támogatták, elképzeléseim, ötleteim megvalósítását segítették. Elsőfokú bíróként hangsúlyosnak tartottam a tanácselnökökkel, törvényszéki bírókkal való emberi, szakmai kapcsolat kialakítását és fenntartását, és ez nem változott azóta sem, hogy másodfokú bíróként ítélezem. A kollégiumvezetői feladatokat ellátását elképzelhetetlennek tartom az Egri Törvényszék Elnökével, Elnökhelyettesével, a járásbíróságok vezetőivel, valamint valamennyi bírósági vezetővel való jó szakmai és emberi kapcsolat megléte nélkül, ezért ezek megőrzésére és továbbfejlesztésére mindenképpen törekedni kell.

A kollégium működésével kapcsolatos rövid- és hosszú távú terveim, valamint azok megvalósításának ütemezése.

Álláspontom szerint a törvényszék büntető kollégiumának jelenlegi működése alapvetően a korábbi kollégiumvezetői pályázat célkitűzésein, pontosabban annak megvalósulása mértékén alapul. Nyomatékosan hangsúlyozom, hogy a kollégium működése tekintetében önálló elképzeléseim vannak, azonban abban is hiszek, hogy a jól működő intézményeket működtetni, a helyes célok megvalósítását – esetlegesen eltérő módon és tartalommal – szorgalmazni kell.

A 2014. évben benyújtott kollégiumvezetői pályázatban az alábbi célok kerültek megjelölésre:

- Időszerű ítélkezés a meglévő személyi erőforrások hatékony kihasználásával.
- Időszerű és hatékony ítélkezés elősegítése a magas szintű szakmai színvonal elérésével és fenntartásával.
- Az emberi erőforrások optimális hasznosítása.
- A központi szabálysértési bíróság működésének elősegítésével a szabálysértési ügyek időszerű, jogszerű és ügyfélbarát elintézése.
- Tanúgondozás továbbfejlesztése.
- A tárgyi feltételek optimális elosztása és hasznosítása.
- A bírósági szervezet integritásához, az ítélkezési és igazgatási munka átláthatóságához való hozzájárulás.
- A bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése a gyermekközpontú igazságszolgáltatás lehetőségeinek alkalmazásával.
- A képzési rendszer fejlesztése elősegítve azt, hogy a független bírák alkotmányos kötelezettségüket a lehető legmagasabb szakmai szinten teljesítsék.
- Az Egri Törvényszéken az ítélkezés időszerűségének és megalapozottságának biztosítása a törvényszék másodfokán folyamatban maradt perek egy tanácsra jutó számának mérséklésével.

A fenti célkitűzések helyességét az Egri Törvényszék büntető ügyszakában bekövetkezett változások és előrelépések igazolták, jelenleg azonban – elsősorban a jelentősen megváltozott jogszabályi és személyi környezetre figyelemmel – az Egri Törvényszéknek részben új, részben azonos, de megváltozott tartalmú kihívásokkal kell szembe néznie.

További célkitűzésnek tekintem:

- A büntetés-végrehajtási csoport működésének áttekintése, a munkafolyamatok racionalizálása.
- A sajtóval, a sajtó képviselővel való korrekt, szakmai kapcsolat kialakítása, fenntartása, a sajtómegjelenések szakmai tartalmának figyelemmel kísérése.
- Képzéseken való részvétel fontosságának hangsúlyozása, a képzéseken történő részvétel ösztönzése.
- A bírósági titkárok, bírósági fogalmazók, határozott időre kinevezett bírók tevékenységének szoros figyelemmel kísérése, szakmai fejlődésük biztosítása a szakosodási igény szem előtt tartásával.

Az Egri Törvényszék büntető ügyszakának – különösen a másodfokú ítélkezésnek – az elkövetkezendő néhány éven belül nagyon komoly feladatokat kell megoldania. Rövidesen több, rendkívül nagy szakmai tapasztalattal rendelkező tanácselnök, valamint törvényszéki bíró nyugállományba vonulása prognosztizálható, pótlásuk igen nagy kihívást jelent.

Az új eljárási kódex hatályba lépését követően az Egri Törvényszék büntető ügyszakában is tetten érhető az ügyszám csökkenése, azonban ez a tendencia a másodfokú ítélkezésben jelentékenyen még nem érezhető. A csökkenés alapvetően a járásbíróságok és az Egri Törvényszék elsőfokú büntető peres ügyei számában jelentkezik.

A 2020. I. félévi statisztikai adatok alapján a következő megállapítások tehetők:

A kitűzött peres ügyek egy bíróra jutó havi átlagos száma a járásbíróságokon büntető ügyszakban 2020. első félévét tekintve az Egri Törvényszéken 21,25, ami az országos átlag 158,10 %-a.

2020. első félévét tekintve a tárgyalási napok egy bíróra jutó havi átlagos száma az Egri Törvényszék területén 5,61, ami az országos átlag 123,28 %-a, azaz a 3. legtöbb tárgyalási nap jut egy bíróra az Egri Törvényszéken.

A befejezett peres ügyek egy bíróra jutó havi átlagos száma járásbíróságokon ugyancsak kiemelkedő, büntető ügyszakban 2020. első félévében 8,92, amely az országos átlag 148,75 %-a. Ezzel országos összevetésben az Egri Törvényszék szintén a 3. helyen áll.

Az időszak végén folyamatban maradt peres ügyek egy bíróra jutó átlagos száma járásbíróságokon ugyancsak kiemelkedően magas, ez a szám az Egri Törvényszék területén 64,92, amely az országos átlag 184,39 %-a, a legmagasabb az országban.

A tárgyalási napok egy tanácsra jutó havi átlagos száma a törvényszékek másodfokú ügyeiben büntető ügyszakban 2020. első félévében az Egri Törvényszéken 6,19. Ez az országos átlag 153,83%-a, az Egri Törvényszék a 2. legtöbbet tárgyaló törvényszék, a törvényszékek másodfokú tanácsait tekintve.

A törvényszékek másodfokú ügyeiben, a kitűzött peres ügyek egy tanácsra jutó havi átlagos számát vizsgálva kijelenthető, hogy az Egri Törvényszék terhelése kiemelkedő. Az Egri Törvényszéken, a havonta egy tanácsra jutó kitűzött peres ügyek száma 32,55, ami az országos átlag 244,41 %-a, az országos átlag közel két és félszerese. Az érkezett peres ügyek egy tanácsra jutó havi átlagos száma a törvényszékek másodfokú ügyeiben büntető ügyszakban ugyancsak az Egri Törvényszéken a legmagasabb, a havonta egy tanácsra jutó érkezett másodfokú peres ügyek száma 23,42, ez az országos átlag 203,76 %-a.

Sajátos helyzetben van az Egri Törvényszék a törvényszéki elsőfokú ügyek tekintetében. A törvényszékek elsőfokú ügyeiben a vizsgált időszak végén folyamatban maradt peres ügyek egy bíróra jutó átlagos száma az Egri Törvényszéken 8,67, ez az országos átlag 61,70 %-a. A számok helyes értékelése során azonban nem téveszthető szem elől az, hogy 3 bíró – egyikük kirendeléssel – kizárólag egy-egy kiemelkedő, igen nagy terjedelmű ügyet tárgyal (B.30/2015. „Drotár1.”, B.13/2018. „Drotár2”, valamint B.37/2016), így az ügyérkezés lényegében

kizárólag két bíró között oszlik meg.

A fenti számok tükrében és különösen a várható személyi változásokkal is előre számolva elengedhetetlen az érkezett és befejezett ügyek számának követése, a folyamatban maradt ügyek számának folyamatos csökkentése. Ehhez szükséges mind a büntető ügyszakos bírák, mind a titkárok rendszeres ellenőrzése, szükség esetén munkájuk igazgatási jellegű, eseti módon történő támogatása. Különös hangsúlyt kell fektetni a két éven túli, valamint az ettől idősebb ügyek lehetőség szerinti minél hamarabb történő befejezésére.

Álláspontom szerint az előregedett ügyek befejezése elősegíthető akár titkári segítség biztosításával, szignálási kedvezménnyel, szakmai segítségnyújtással, akár a kollégiumvezető, akár a tanácselnökök részéről. Szükség esetén egy-egy felmerült jogértelmezési kérdés kapcsán sor kerülhet az ítélőtábla kollégiuma véleményének kikérésére is.

Tapasztalatom az, hogy az ügyek elhúzóódásához sokszor a terheltek, tanúk távolmaradása, a szakértői vélemények késedelmé is nagyban hozzájárul. E vonatkozásban a bírói függetlenség maximális tiszteletben tartása mellett is fel kell hívni az érintett bíró figyelmét a megjelenést elősegítő perrendi eszközök hatékony és időszerű alkalmazására, a szakértői késedelem szankcionálására. Legalább ennyire fontos, hogy az előregedett ügyek időszerű és a lehető legközelebbi hatánapra történő kitűzése megtörténjen.

Figyelemmel arra, hogy az informatikai hozzáférés biztosításával a kollégiumvezető részéről a tárgyalási naplóba betekintés, a tárgyalási jegyzékek vizsgálata a számítógépen keresztül elvégezhető, a fenti bírói tevékenységek, illetve azok elmulasztása, késedelmé alapvetően könnyen és gyorsan kontrollálható. Szükség esetén természetesen irat vizsgálatra is sor kerülhet, és nem mellőzhető a személyes megbeszélés sem.

Hangsúlyozni kívánom ugyanakkor, hogy mindezen lehetséges intézkedéseknek a célja nem a bíró munkájának megnehezítése, éppen ellenkezőleg, a bíró munkájának segítése, annak megelőzése, hogy az ügy elöregedjen, illetve annak elősegítése, hogy a hosszú pertartamú ügyek minél gyorsabban, megalapozott és megfelelő szakmai színvonalú döntéssel lezáruljanak.

Az időszerű ítélkezés szempontjából az egyik legfontosabb tényező az ügy alapos előkészítése. Az új Be. által megteremtett előkészítő ülés a szerepét akkor tudja betölteni, ha a perbíró az ügyet már az előkészítő ülés megtartása előtt alaposan megismeri, és ennek során azt is felméri, hogy az ügy várhatóan mennyi időn belül fejezhető be. Ennek okán tehát képzések keretében kiemelt fontosságú annak hangsúlyozása, hogy az előkészítő ülést rendkívül alapos szakmai felkészülés előzze meg, és a már előre látható problémák megoldásához a segítségkérés megtörténjen. Ez lehet anyagi jogi, vagy eljárásjogi természetű, de lehet munkaszervezési kérdés is.

Meggyőződésem szerint az időszerű ítélkezést igen nagy mértékben segíti a társszervekkel való szakmai együttműködés. Amennyiben a társszervek képviselői kollégiumi üléseken részt vesznek, lehetőség nyílik az őket, illetve őket is érintő kérdések szélesebb körű megvitatására. Az együttműködés fontos az ügyészséggel, rendőrséggel, kormányhivatalokkal, valamint a

büntetés-végrehajtási intézetekkel egyaránt, ugyanis sokszor technikai, adminisztratív jellegű segítség is hozzájárulhat az ügy ésszerű határidőn belül történő befejezéséhez.

Példaként említhető, hogy az ügyesség nem kezdeményez iratok nélkül bíróság elé állítást akkor, ha nem állnak rendelkezésre és már nem is szerezhetőek be törvényes határidőben azon további iratok, amelyek felfüggesztett szabadságvesztés büntetés végrehajtása elrendeléséhez, vagy próbára bocsátás megszüntetéséhez elengedhetetlenek.

Amennyiben a rendőrségnek hivatalos tudomása van arról hogy a bíróság által keresett személy a megkeresésben közölt lakcímen nem lakik, a bíróságot erről akár rövid úton is, soron kívül tájékoztathatja, amelyet követően a bíróság megteheti a további szükséges lépéseket.

A büntetés-végrehajtási intézet ugyancsak a pertartam növekedését tudja csökkenteni azáltal, ha megfelelő időben jelzi a fogvatartott más bv. intézetbe történő átszállítását, új végpont foglalását elősegítve, avagy időben tájékoztatja az eljáró bíróságot az addig más ügyben fogvatartott személy esetleges szabadulásáról.

Személyes példám, hogy egy más ügyben pártfogó felügyelet alatt álló, ugyanakkor általam tanúként sikertelenül idézett és kutatott személy telefonos elérhetőségét a pártfogó felügyelő rövid úton történő megkeresésemre a rendelkezésemre bocsátotta, ekként a tanú idézésének már nem volt akadálya.

A fent írtak csupán arra példák, hogy a társszervekkel való hatékony és szoros szakmai együttműködés milyen pozitív hatással lehet a pertartamra.

Ugyancsak az eljárás elhúzódásának megelőzését szolgálhatja az elsőfokú bírák, valamint a másodfokú bírák, tanácselnökök közötti, a jelenleginél jóval szorosabb és közvetlenebb munkakapcsolat kialakítása. A kapcsolattartásnak a bíróságok jelenlegi számítástechnikai felszereltsége mellett számos módja lehetséges, de adott esetben a személyes konzultáció lehetőségét is biztosítani kell. Tapasztalatom szerint a másodfokú tanácsok tanácselnökei és bírái a megkereséseket mindig szívesen fogadták, feladatuknak tekintették eddig is a járásbírósági bírák munkájának támogatását. Szakmai tapasztalatukkal különösen a pályájuk elején járó kollégáknak tudnak igen jelentős segítséget nyújtani, de adott esetben egy-egy jogértelmezés kapcsán bármely elsőfokú bíró számára hasznosak lehetnek a másodfokú bírák véleményei. Természetesen az is fontos, hogy az elsőfokú bírák a kapott hasznos szakmai tanácsokat jól kezeljék, és beépítsék gyakorlatukba.

Jelenleg a Drotár1 és Drotár2 ügyeket tárgyaló bírák kapnak bírósági titkári segítséget teljes munkaidőben, azonban fel kell mérni annak lehetőségét is, hogy a másodfokú ügyszám csökkentése érdekében van-e lehetőség további titkári munka igénybe vételére. A Drotár ügyek kapcsán egyebekben arra is figyelemmel kell lenni, hogy a tárgyalótermi kapacitások végesek, a védők sok esetben mindkét ügyben érintettek, ezért a kitűzések, tárgyalási napok kijelölése tárgyában a folyamatos egyeztetés szükséges.

Az Egri Törvényszék távozó kollégiumvezetője a két éven túli ügyek alakulását folyamatosan figyelemmel kísérte, azok csökkentésére különböző javaslatokat dolgozott ki. Szükségesnek

ítélem a korábbi intézkedések felülvizsgálatát, és az érintett bíróságok vezetőivel, tanácselnökökkel történő konzultációt követően a bevált és jól működő módszerek továbbvitelét, míg az eredményt nem hozó, esetlegesen fölösleges adminisztrációs terhet jelentő intézkedések kivezetését és - a fentebb írtak szerint - újak kidolgozását.

Az előkészítő ülés kapcsán már érintettem kis mértékben, de most hangsúlyozottan szeretnék kitérni arra, hogy egy ügyel nem akkor kell elkezdni komolyan foglalkozni, ha annak pertartama elérte vagy meghaladta a két évet. Az ügy alapos előkészítése foglaim szerint azt is jelenti, hogy az eljáró bíró nemcsak annak szakmai nehézségét méri fel, nemcsak a bizonyítékokat és a vádiratot teszi alapos vizsgálat tárgyává, hanem azt is prognosztizálja, hogy az ügy várhatóan mennyi időn belül fejezhető be, a befejezésnek milyen lehetséges akadályai lehetnek. Amennyiben az ügy érkezésekor már látható, hogy a befejezés csak hosszabb idő elteltével lehetséges, az ügyet különös gonddal kell kezelni mind a tárgyaláson történő megjelenést segítő eszközök hatékony alkalmazása, mind az ügy kitűzése során. A kollégiumvezető részére időben küldött jelzés megteremti a lehetőségét szükség esetén szakmai, igazgatási jellegű segítség nyújtásának, amelyet a bírákban nyomatékosítani kell. Megítélésem szerint az ügy előregedésének veszélyét legkésőbb annak éven túlívá válásakor minden bírónak fel kell ismernie és minden erejével azon kell lennie, hogy az ügy minél hamarabb, ugyanakkor törvényes eljárás keretében, megalapozott döntéssel befejezést nyerjen. Hangsúlyozottan figyelni kell arra, hogy a hosszabb pertartamú ügyek értelemszerűen megelőzzék az új, vagy rövidebb pertartamú ügyek kitűzését, akár oly módon is, hogy az utóbbiak beállításra kerüljenek. Amennyiben a perbíró körültekintően jár el, pontosan tisztában van az ügyei pertartamával – amely a BIIR-program segítségével az akta fizikai jelenléte nélkül is könnyedén ellenőrizhető – s már az ügyek folyamatos kitűzésekor gondol arra, hogy a régebbi ügyeknek „helyet kell hagyni”, ily módon pedig a halasztások, beállítások száma is drasztikusan csökkenthető.

Egy 2020. év végén íródott pályaműben nem kerülhető meg a Covid-19 járvány kérdése, és annak az időszerű ítélkezésre gyakorolt hatása.

Elkerülhetetlen a felelősségteljes magatartás mind a tárgyalótermekben, mind azon kívül, előtérbe kell kerülni annak a felfogásnak, hogy egymás egészségéért is felelősséggel tartozunk. A járványügyi védekezés tárgyi feltételei adottak, rendelkezésre áll fertőtlenítő szer, gumikesztyű, arcmaszka. A tárgyalóterem plexi üvegekkel felszereltek, fertőtlenítésük rendszeres, az épületbe történő belépés szigorú szabályokhoz kötött, mint ahogyan az épületekben tartózkodás rendje is. Ezen szabályok megtartása a biztonságos munkavégzéshez a továbbiakban is elengedhetetlen.

A világjárvány ítélkezési tevékenységre gyakorolt legszembeötlőbb hatása a tárgyalásokon történő megjelenési arány romlása. A veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és járványügyi készülségről szóló 2020. évi LVIII. törvény számos olyan rendelkezést tartalmaz, amely a járvány ideje alatt is megteremti az ügyek befejezésének lehetőségét. Nyilvánvaló, hogy a távolmaradások valóság tartalma nem, vagy alig ellenőrizhető, azonban a jogszabályok által biztosított lehetőségekkel élve ebben a

környezetben is mindent el kell követni az ügyek előbbre vitele és lehetőség szerinti befejezése érdekében. Ehhez elengedhetetlen, hogy a bírák ismerjék azokat az ügynevezett átmeneti szabályokat is, amelyek segítségével az adott ügyben a járványhelyzettől függetlenül dolgozni tudnak. A kollégiumvezető feladata a változó jogszabályok követése, a bírák figyelmének felhívása jogszabály változásokra, új jogszabályok megjelenésére, szükség esetén az átmeneti rendelkezésekben leírtak értelmezése kapcsán – adott esetben tanácselnökökkel, más törvényszékek, vagy az ítélőtábla kollégiumvezetőjével történő konzultációt követően – értelmezések kiadása a jogegység biztosítása érdekében. Ugyancsak a Covid-19 világjárvány időszakában juthatnak kiemelkedő szerephez azok a tárgyalótermi és mobil informatikai eszközök, amelyekkel mind az Egri Törvényszék, mind a területén működő járásbíróságok és bírák rendelkeznek.

A járványhelyzet okán különösen fontos a személyes jelenléttel nem járó eljárási cselekmények szorgalmazása, valamint a személyes jelenlétet igénylő eljárási cselekményeken a jelenlét telekommunikációs eszköz útján történő biztosítása.

Minden járásbírószágon rendelkezésre áll egy távmeghallgatásra alkalmas végpont, az Egri Törvényszék épületében három, a Heves Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben egy végpont van. Távmeghallgatásra alkalmas végpont található a rendőrkapitányságokon is. A távmeghallgatás lehetőségével élni kell, és nemcsak a fogvatartott személyek esetében, hanem akár tanú, szakértő, törvényes képviselő is jelen lehet az eljárásban ily módon. Bizonyos esetekben a ViaVideo rendszerbe kívülről is bekapcsolódhat az eljárás résztvevője, amely megoldást jelenthet a tartósan külföldön tartózkodó, vagy a járványhelyzet miatt hazatérésében korlátozott kihallgatandó személyek eljárási cselekményen jelenlétének biztosítására. Nem szabad szem elől téveszteni, hogy távmeghallgatásra a szabálysértési eljárásban is van lehetőség.

Az előregedett ügyek áttekintését, a bírákkal történő konzultációt követően fontosnak tartom annak feltárását is, hogy elsődlegesen milyen okok vezethetnek az ügyek előregedéséhez. (átszignálás, áthelyezés, betegség, bírói mulasztás, tartós távollét, betöltetlen státusz, stb.) A tapasztalatok összegyűjtését követően szükséges annak rögzítése, hogy melyek azok a tényezők, amelyek kivédésével a pertartamok szükségtelen növekedése elkerülhető, és melyek azok a tényezők, amelyek igazgatási jellegű beavatkozást igényelnek.

A járásbíróságok helyzetét megvizsgálva látható, hogy a Hatvani Járásbírószágon a korábbtól eltérően egyetlen büntető bíró ítélkezik, aki egyben az elnöki feladatokat is ellátja. Ugyancsak egy büntető bíró van a Hevesi Járásbírószágon is, aki határozott időre kinevezett bíró. A Gyöngyösi Járásbírószágon jelenleg már csak kettő büntető bíró működik, egyikük a járásbírószágon elnökhelyettesi tisztségét is betölti. Az Egri Járásbírószágról nyugállományba vonult a nyomozási- és szabálysértési csoport vezetője, ezen túlmenően az Egri Járásbírószágon helyzetét tovább nehezíti, hogy tapasztalt bírái közül a közelmúltban hárman is az Egri Törvényszékre kerültek áthelyezésre. Ezen tényezők indokolták a Füzesabonyi Járásbírószágon két büntető bírójának kirendelését részben a Hevesi, részben a Hatvani Járásbírószágra, a Füzesabonyi Járásbírószágon végzett ítélkező tevékenységük megtartása mellett.

A betöltetlen álláshelyek negatív hatással vannak az időszerűsége, ezért mindenképpen szükségesnek tartom a megüresedett álláshelyek betöltését. Amennyiben valamennyi álláshely betöltésére nincs lehetőség – messzemenőig egyetértve az Egri Törvényszék jelenlegi megbízott elnöke pályaművében foglaltakkal – a jelzett járásbíróságok nehezebb helyzete úgynevezett mozgóbírói álláshely kiírásával megoldható lenne Gyöngyös-Hatvan és Eger-Heves relációjában.

Az időszerűség megtartása – amely az Egri Törvényszék másodfokú tanácsai tekintetében kiemelkedő munkateljesítménnyel jelenleg biztosított – a másodfokú bíraskodás keretében is elengedhetetlen. A Drotár1 és Drotár2 ügyek befejezésével, szükség esetén személyi átszervezéssel a tanácsok működése biztosítottak tűnik. Mivel azonban az Egri Törvényszék büntető ügyszaka kevés számú bíróval működik, a kizárások elkerülése érdekében mindenképpen indokoltnak mutatkozik a két különálló fellebbviteli tanács működtetése, sőt – mint ahogyan jelenleg is – egy harmadik, „eseti jellegű” fellebbviteli tanács működésének a feltételeit is meg kell tartani. Az időszerű ítélezés szempontjából elengedhetetlen valamennyi megüresedő bírói álláshely betöltése, vagy amennyiben arra nincs lehetőség, legalább a megüresedő helyek nagyobb részének betöltése. Egyebekben a törvényszék másodfokán, a járásbíróági ügyszám csökkenése következtében vélelmezhető, hogy az eddigi tárgyalási nap számmal és az egy napra kitűzött ügyek mennyiségével a másodfokú ügyterhelés is érezhetően csökkenni fog. Azt azonban nem szabad szem elől téveszteni, hogy a másodfokú bírói létszám rövid időn belül érezhetően csökkenni fog, továbbá a kevesebb ügyszám adott esetben nem jelent kevesebb szakmai munkát, ugyanis a tapasztalat az, hogy a tárgyalásba átforduló ügyek sokszor nehéz megítélésűek, a másodfokú eljárást követően gyakran magukban hordozzák a harmadfokú eljárás lehetőségét is. Ez azt is jelenti, hogy szükségszerűen csökkenhet az egy napra kitűzött ügyek száma is.

A kollégiumvezetői pályázat egyik legfontosabb célkitűzése az időszerű ítélezés mellett nem lehet más, mint a szakmai színvonal emelése, a megalapozott döntések meghozatalának elősegítése. Az időszerű befejezés semmiképpen nem mehet a szakmai színvonal rovására, a bírói döntéseknek szakmailag megalapozottnak kell lennie.

Magyarország Alaptörvénye 25. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy a bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el. Az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy a bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélezési tevékenységükben nem utasíthatóak. Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

A szakmai színvonal fenntartása és emelése a kollégium és a kollégiumvezető feladata. Ehhez

számos eszköz áll rendelkezésre, amelyeket maradéktalanul ki kell használni.

Ahogy már utaltam rá, rendkívül fontosnak ítélem az elsőfokú és másodfokú bírák közötti szakmai kapcsolat meglétét, és nem csak a járásbíró-ság-törvényszék viszonylatában, hanem a törvényszék-ítélőtábla tekintetében is.

A kollégiumi ülések lehetőséget teremtenek a kölcsönös tapasztalatcserére, a változó jogszabályok által okozott kihívásokra való felkészülésre, a tanácselnökök által jelzett hiányosságok átbeszélésére, orvoslására. Álláspontom szerint azonban a teljes kollégiumi ülés mellett legalább ennyire fontos az úgynevezett „kiskollégiumi” ülések bevezetése. Ennek okát abban látom, hogy nem azonos kihívásokkal és problémákkal küzdenek az egyes járásbíró-ságok, vagy éppen az Egri Törvényszék. Helyi szinten, szűkebb körű „kiskollégiumi” ülés keretében sokkal célzottabban adhatóak válaszok a helyben felmerült problémákra, jogértelmezési kérdésekre. A „kiskollégiumi” ülések megtartása megítélésem szerint elképzelhetetlen tanácselnöki, előadó bírói közreműködés nélkül, hiszen az adott járásbíró-ság ügyeit, az abban felmerült problémákat, hiányosságokat legközvetlenebbül a felülbírálatot végző másodfokú tanácsok látják. Azt gondolom, hogy az ilyen jellegű üléseken – szükség esetén – a helyi ügyészség és rendőrség vezetőjének jelenléte sem kizárt, hiszen a gyors, hatékony, megalapozott döntések meghozatala – összefoglalva: a büntetőeljárások eredményes lezárása – közös cél. Ugyanakkor természetesen a „kiskollégiumi” üléseken feltárt problémák, az azokra kidolgozott válaszok megosztása rendkívüli jelentőséggel bír, hiszen alapjaiban könnyítheti meg a további járásbíró-ságok munkáját. A kollégiumi anyagok az Egri Törvényszék internetes portálján mindenki számára egyszerűen hozzáférhetővé és letölthetővé tehetők, de a belső levelező rendszeren keresztül történő megküldés sem jelenthet akadályt.

Soha nem volt cél a hatályon kívül helyezés, és az új perrendi kódex ennek lehetőségét rendkívüli módon le is szűkítette, kijelenthető, hogy a hatályon kívül helyezés ultima ratio. Azonban a hatályon kívül helyezés továbbra is élő része a jogalkalmazásnak, noha továbbra is arra kell törekedni, hogy erre a legritkább, legszükségesebb esetben kerüljön csak sor. Nagyon fontosnak tartom – ismételten és hangsúlyozottan a bírói függetlenség tiszteletben tartása mellett – a hatályon kívül helyező határozatok vizsgálatát, az azokból levonható tanulságok oktatások keretében történő megosztását. Az új Be. számos olyan jogintézményt vezetett be, amelyet a régi eljárási törvény nem ismert (pl. rövidített indokolás, amennyiben a fellebbezés kizárólag a büntetés kiszabását támadja, korlátozott felülbírálat, egyszerűsített felülvizsgálat, stb.). Az új jogintézmények jellegéből fakadóan a másodfokú bíráskodás is jelentős változásokon ment keresztül, amelyet a Be. módosítás tovább fokoz. A másodfokú ítélezés során is számos új kihívással kell szembenézni, és ebben a tekintetben mindenképpen támaszkodni szükséges az ítélőtábla, valamint a Kúria iránymutatásaira, egyedi ügyekben hozott döntéseiben foglaltakra. Az ítélőtáblával való szoros szakmai kapcsolat azért is kiemelten fontos, mert a hatályon kívül helyező másodfokú határozat fellebbezéssel támadható. Amennyiben a másodfokon hatályon kívül helyezést eredményező eljárásjogi kérdésben a harmadfokú bíróság már korábban állást foglalt, a másodfokú bíróság az ítélőtábla jogi álláspontjának ismeretében átgondoltabban hozhatja meg döntését, amely nem

vitathatóan adott esetben ugyancsak a pertartam jelentős csökkenéséhez vezethet. Természetesen vannak és lesznek olyan ügyek, ahol a hatályon kívül helyezés elkerülhetetlen, akár abszolút, akár relatív okból. Ezekben az esetekben azonban a másodfokú tanácsok elnökeivel szemben fogalmazható meg azon elvárás, hogy az ügy érkezését követően annak áttekintése, kitzúzásra való alkalmassága vizsgálata során felismerjék a hatályon kívül helyezés elkerülhetetlenségét, és ezen döntést a másodfokú tanácsok soron kívül meg is hozzák. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a statisztikai adatok szerint a hatályon kívül helyezések aránya alacsony, amely továbbra is cél.

Nem hagyható figyelmen kívül annak ténye sem, hogy a részleges megalapozatlanság kiküszöbölését az új Be. a másodfokú bíróság feladatává tette. Ezért nem elhanyagolható feladat az elsőfokú ítélezés megalapozottságának figyelemmel kísérése, amelynek hatékony eszköze lehet a tanácselnöki feljegyzés, a határozatok, iratok „szűrőpróba”-szerű vizsgálata. Időszerű, és magas színvonalú másodfokú elbírálás ugyanis csak akkor lehetséges, ha az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok megtartásával hiánytalan és megalapozott tényállást állapított meg, továbbá döntését kellően megindokolta. Amennyiben a részleges megalapozatlanság kiküszöbölése érdekében a másodfokú bíróságnak nagy terjedelmű bizonyítást kell lefolytatnia, elkerülhető eljárási szabálysértéseket kell orvosolnia, az szükségszerűen az időszerűség rovására is megy, hiszen ilyen ügyekből kevesebb tűzhető ki egy napra, továbbá a bizonyítás felvétele is jelentősen rontja a pertartamot.

Ebben a körben egy további kérdés szerepét szintén meghatározónak tartom. Ez nem más, mint a kontroll funkció megléte, azaz annak ellenőrzése, hogy a kollégiumi ülésen megbeszéltek a gyakorlatba átmentek-e, a bírák azokat követik-e. Ennek nyomon követése a kollégiumvezető feladata, de a legnagyobb segítséget itt is a másodfokú tanácsok ítélező bírái tudják biztosítani, akik a határozatokon, ügyeken keresztül legmélyebben belelátnak az elsőfokú ítélezésbe. Ugyanez a kontroll funkció a törvényszéki elsőfokú ügyek kapcsán az ítéltábla kollégiumvezetője és tanácselnökei közreműködésével biztosítható. Az első fokon jogerőre emelkedett ügyek vizsgálata a BIIR program segítségével ugyancsak elvégezhető.

A jogegység biztosítása helyi szinten is elengedhetetlen. A másodfokú tanácsok ítélező tevékenységének nyomon követése szintén fontos feladat, az esetleges eltérő gyakorlat okait fel kell tárni, a közös álláspont kialakítását elő kell segíteni. Az Egri Törvényszéken eddig tanácselnöki értekezletek keretében került sor a vitatott kérdések átbeszélésére, amelyet követendőnek ítélek azzal, hogy az értekezletnek rendszeresnek kell lennie, másrészt abban tanácskozási joggal az előadó bírák, törvényszéki elsőfokú ügyeket tárgyaló bírák részvételét is kívánatosnak tartom. Az értekezleten született döntések, állásfoglalások elsőfokú bírák, titkárok, fogalmazók – őket érintő körben igazságügyi alkalmazottak – részére történő megküldése elengedhetetlen.

Végül, de nem utolsósorban a magas szakmai színvonal biztosításának egyik hatékony eszköze a régió törvényszékei közötti szakmai együttműködés továbbvitele, a Debreceni Ítéltábla iránymutató ítélezési gyakorlatának követése, a törvényszékek és az ítéltábla büntető kollégiumvezetői közötti együttműködés megléte.

Különös nyomatékkal szeretném hangsúlyozni, hogy semmilyen formában nem áll szándékomban sem az elsőfokú, sem a másodfokú bírák adminisztrációs terhének szükségtelen fokozása. A problémák, hiányosságok, segítségnyújtás szükségességének jelzése megtörténhet bármilyen formában (telefon, e-mail, chat üzenet, átirat, stb.) a lényeg, hogy a jelzés megtörténjen. A kollégiumvezető alapvető feladatának tartom ugyanis, hogy elérhető legyen, és bárki, aki kérdéssel, kéréssel szeretne hozzá fordulni, ezzel tisztában is legyen.

Az Egri Járásbíróságon kialakított központi szabálysértési csoport jól működik, azonban a szakmai munka, a szakmai színvonal figyelemmel kísérése ezen a területen sem mellőzhető. Pályaművemben a fentiekén túlmenően azért tartom fontosnak ezen szakterület kiemelését, mert annak szakmai felügyeletét a távozó kollégiumvezető látta el, szabálysértési másodfokú ügyekben lényegében kizárólag az általa vezetett fellebbviteli tanács járt el oly módon, hogy a kollégiumvezető volt egyben az ügy előadója is.

A szabálysértési ügyek felülbírálata a másodfokú tanácsok hatáskörébe tartozik, azonban nem látom annak akadályát, – figyelemmel a rendszer hibátlan működésére – hogy ezen ügyekben továbbra is a kollégiumvezető által irányított tanács járjon el. Tekintettel a fellebbezéssel érintett ügyek kisebb számára, nagy munkaterhet a felülbírálat nem okoz, ugyanakkor a közvetlen szakmai felügyelet könnyebben megvalósítható. Köztudomású, hogy az Egri Törvényszék szabálysértési ügyszaka rendszeres és igen jó munkakapcsolatban áll a Debreceni Törvényszék szabálysértési csoportjával, amelyet természetesen továbbra is fenn kell tartani, működtetni szükséges az egymás közötti szakmai tapasztalatcserét.

Korábban erre kifejezetten nem tértem ki, de nyomatékosan hangsúlyozni kívánom, hogy az ítélezésben továbbra is aktívan részt kívánok venni, a másodfokú ítélezést mindig is nagy szakmai kihívásnak, és az egyik legszebb bírói pályának tekintetem.

A tanúgondozás szerepe – különösen arra figyelemmel, hogy az új eljárási kódex megteremtette a különleges bánásmódot igénylő személy fogalmát – továbbra is fontos. Az intézmény jól működik, tanúgondozást az Egri Törvényszék területén a büntető lajstrom irodák vezetői látják el. Azonban itt is szükségesnek tartom oktatás, előadás keretében annak hangsúlyozását, hogy a tanúgondozást végző igazságügyi alkalmazottak adott esetben pozitív hatással lehetnek az ügyek pertartamának csökkentésére. Sokszor ugyanis az is hozzájárul az ügyek elhúzódásához, hogy a tanú fél megjelenni a bíróságon, tartva a terhelttől, annak hozzátartozóitól. Elengedhetetlen a tanú megnyugtatása, tájékoztatása arról, hogy elkülönítése megoldható, lehetőség van adatainak zárt kezelésére, de akár – amennyiben a feltételek adottak – mód van telekommunikációs eszköz útján történő kihallgatására is. Nagyon fontos, hogy az eljáró perbíró a tanúgondozó értesítse, ha a kihallgatással érintett tanúval előzetesen a fenti kérdésekben konzultált annak érdekében, hogy a bíró kellő körültekintéssel tudjon eljárni. Amennyiben a tanú betegségét, esetlegesen tartós akadályoztatását jelzi, szükséges, hogy megfelelő kioktatást kapjon az akadály megléte igazolásának módjáról, annak

határidőben történő benyújtásáról. Ennek ismeretében a perbíró további idővesztés nélkül dönthet akár írásbeli tanúvallomás megtételének engedélyezéséről, a tanú vallomásának felolvasásáról, vagy adott esetben – amennyiben a bizonyításhoz nem szükséges – a kihallgatás mellőzéséről.

A kollégium megfelelő ügyrend szerint működik, annak szükség szerinti aktualizálása folyamatos, amelyre a jövőben is ügyelni kell. Az ügyrend lehetővé teszi az elektronikus szavazást, amely könnyebbé, gyorsabbá teszi a kollégium működését, a járványhelyzetre figyelemmel pedig kifejezetten hasznos. A kollégium 2019-ben úgy határozott, hogy megteremti a kollégium jegyzője státuszt, amelyet jelenleg személyem tölt be. A jegyző feladatát az ügyrend szabályozza, tevékenysége megítélésem szerint lényeges a kollégium megfelelő szakmai tevékenysége szempontjából.

Integritás felelősként különösen fontosnak tartom a bírósági szervezet integritását. Minden bírónak tisztában kell lennie a helyi korrupció megelőzési tervben és az integritási szabályzatról szóló OBH utasításban foglaltakkal. A kollégiumvezetőnek a korrupció megelőzési tervben megjelölt kötelezettségeit teljesítenie kell, a szükséges jelentéseket határidőben a törvényszék elnökének be kell nyújtania. Minden dolgozóban erősíteni kell annak tudatát, hogy a bíróság csak akkor töltheti be komoly társadalmi szerepét, ha átláthatóan, a korrupció látszatát is kerülve működik. Az integritást alapjaiban szolgálja, ha a bírák felkészültek, döntéseiket pártatlanul, időszerűen, magas szakmai színvonalat képviselve hozzák meg.

A jelenleg hatályos szabályok szerint is a fiatalkorúak elleni büntetőeljárásban kizárólag erre kijelölt bírák járhatnak el, és az új Be. az ülnökök, illetve a védő személyét érintően is a fiatalkorúak érdekét szem előtt tartva hozott új rendelkezéseket. Az új Be. rendelkezései is abba az irányba mutatnak, hogy a fiatalkorúak ügyeiben gyakorlott, a speciális szabályokat is ismerő, az életkori sajátosságokat „értő” bírák, illetve tanácsok ítélkezzenek. Aki a gyermekközpontú igazságszolgáltatásról gondolkodik, annak arra is figyelemmel kell lennie, hogy a gyermek sértettként, tanúként is megjelenhet a büntetőeljárásban. Nagyon lényeges, hogy a bíróság a gyermekvédelmi jelzőrendszer része, ezt a feladatát a bíróságnak a jövőben is nagyon komolyan kell vennie, azaz amennyiben az eljáró bíró olyan körülményt észlel, amely a gyermekvédelmi szervek intézkedését indokolja, azonnal jelzéssel kell élnie.

Én magam fiatalkorúak ügyeinek szakjogásza képzettséget szereztem, és a törvényszék abban a szerencsés helyzetben van, hogy ezen további végzettséggel mind másodfokon, mind járásbírói szinten több bíró rendelkezik. Természetesen nem lehet vitás, hogy szakjogászai képzettség hiányában a több évtizedes, fiatalkorúak ügyei elbírálása során szerzett bírói tapasztalat is kellő alap ahhoz, hogy a fiatalkorúak ügyeiben jó felkészültségű, az eltérő szabályokat ismerő és alkalmazó bírák járjanak el, amelyek a büntetékiszabás körében is

meg kell mutatkoznia, nevezetesen: az elsődleges cél a nevelés. Ugyanakkor szakjogász végzettségtől függetlenül azt gondolom, hogy a fiatakorúak ügyeiben ítélkező bírának folyamatosan részt kell venni a jogterületet érintő képzéseken, sőt bizonyos körben a képzéseken való részvételt kötelezővé is tenném, elsősorban a pályájuk elején járó, kevesebb tapasztalattal rendelkező bírának.

Az Egri Törvényszéken 2019-től kezdődően kettő, teljesen elkülönülő másodfokú tanács működik 2-2 tanácselnökkel. A harmadik fellebbviteli tanácsot a kollégiumvezető vezette, tagjai a törvényszék elsőfokú ítélkezésébe beosztott bírák voltak. Ez a rendszer eddig jónak bizonyult, a kizárás esetén – amennyiben az ügyrend szerint az adott ítélkező tanács nem volt kialakítható – a másik tanács került kijelölésre. Ha mindkét tanács kizárt volt, eljárhatott a kollégiumvezető által vezetett harmadik tanács. Ezen több tanácsos rendszer nagyban megkönnyítette a kizárások elkerülését, amely főleg a nyomozási bírói határozatok másodfokú felülbírálata következtében áll elő. A jelenlegi bírói létszám biztosítja a rendszer működését, amelyet indokoltnak is tartok. Az állandó, két elkülönült fellebbviteli tanács működésének szükségességét a már fentebb írt statisztikai adatok egyértelműen igazolják, mint ahogyan azt is, hogy szükség van a harmadik, eseti jellegű tanács meglétére is. Tény, hogy a járásbíróságokon mutatkozó ügyszám csökkenés – változatlan tendencia mellett – a másodfokú ügyteher csökkenését is kell, hogy eredményezze, ennek megvalósulása azonban még hosszabb folyamat, noha a másodfokú tanácsok megfeszített munkájának eredménye a másodfokon folyamatban lévő ügyek számának csökkenésében már mutatkozik.

A büntetés-végrehajtási ügyszak, a büntetés-végrehajtási csoport létszámhelyzetének áttekintése, stabilizálása, a munkafolyamatok rögzítése kiemelt célom. A törvényszék büntetés-végrehajtási bírójának ezen tevékenysége mellett – a pályamű megírásának időszakában – egy törvényszéki elsőfokú ügyet is tárgyal, emellett nagy gyakorisággal részt vesz mind törvényszéki elsőfokú tanács, mind másodfokú tanács munkájában. Jelenleg a csoport munkáját segíti az Egri Törvényszék igazgatási feladatokkal is megbízott tanácselnöke, valamint bírósági titkár és bírósági ügyintéző. Ez a létszám nyilván megkönnyíti a munkaszervezést, elősegíti az időszerűséget. A létszámhelyzet azonban változhat, ezért elengedhetetlennek tartom annak kialakítását, hogy a büntetés-végrehajtási bíró alapvetően a büntetés-végrehajtási csoport munkáját szervezze és irányítsa. Miután a törvényszék büntető ügyszaka nagy létszámúnak nem tekinthető, elkerülhetetlennek mutatkozik a büntetés-végrehajtási bíró egyéb ítélkező tevékenységbe történő bevonása is, azonban ezt kontrollálni szükséges.

Igen jelentős terhet rótt az ügyszakra az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt indult kártalanítási ügyek intézése, amelyek a másodfokú nem peres érkezésben is jelentős számban vannak jelen. Kijelenthető, hogy a törvényszék másodfokú tanácsai egységes joggyakorlatot követnek, azonban a fellebbezésekhez csatolt, más törvényszékek által hozott határozatok alapján egyértelműen megállapítható, hogy az országos gyakorlat megosztott. A

kívánt és életbe lépő jogszabály módosítás ugyanakkor remélhetőleg érzékelhető ügyszám csökkenést is eredményez.

A büntetés-végrehajtási csoportban a közelmúltban irodavezető helyettesi tisztség került kialakításra, azonban a csoport működését árnyalja, hogy egy esetben fegyelmi eljárást kellett kezdeményezni ügykezelési szabálytalanság miatt. Mindenképpen szükségesnek ítélem a munkaszervezésben, irányításban, ellenőrzésben megerősíteni a büntetés-végrehajtási bíró szerepét, mint ahogyan meg kell teremteni az összhangot a büntető lajstromiroda és a büntetés-végrehajtási csoport működése között is, elsősorban a munkafolyamatok egyértelmű és világos rögzítésével.

Szeretnék felvázolni néhány célkitűzést a médianyilvánosság kérdésében is. Elsőfokú bíróként több ízben tárgyaltam olyan ügyet, amelyet országos figyelem kísért, és természetesen olyat is, amely a szűkebb megyében váltott ki nagyobb visszhangot. A sajtó jelenléte, a sajtóval való kommunikáció nem idegen számomra. Alapvető feladatnak gondolom, hogy a kollégiumvezető jó és szoros munkakapcsolatot alakítson ki a sajtósóvivővel, szakmai meglátásaival, segítségnyújtással a pontos és hiteles sajtómegjelenést támogassa. Nem hagyható ugyanis figyelmen kívül, hogy a bíróság – szakmai oldalról – a döntésein keresztül „tud szólni” a nyilvánossághoz, ezért a sajtómegjelenésnek, a tájékoztatásnak precíznek, és ami legalább ilyen fontos, közérthetőnek is kell lennie. A bíróságokról kialakított kép javítása, a bíróságba vetett bizalom erősödése szakmailag megalapozott, időszerű, kellően és jól megindokolt határozatok útján érhetőek el, azonban elengedhetetlen, hogy ezek a döntések megfelelő formában jussanak el a közvéleményhez. Hangsúlyozom, nem átvenni kívánom a sajtósóvivő szerepét, csupán a korrekt munkakapcsolat fontossága okát kívántam megvilágítani. Azt szeretném, ha a bíróság a fentiek szerinti kritériumoknak megfelelő határozatai révén jelenne meg a sajtóban, kerülendőnek ítélek ugyanakkor minden olyan sajtómegjelenést, amely a bíróság társadalmi szerepéhez szorosan nem kapcsolódik.

Azt sem szabad szem elől téveszteni, hogy egyes döntések gyakran erős kritikáknak vannak kitéve, és főleg internetes portálokon – név nélkül – sokszor gyalázkodó kommentek is megjelennek egy-egy ítélet kapcsán. A véleménynyilvánítás határát átlépő megjegyzések elleni központi fellépés elengedhetetlen, egyebekben pedig a bírákban azt kell tudatosítani, hogy a kritikát is el kell tudni fogadni.

Meggyőződésem szerint a „jó bíró is holtig tanul”, de legalábbis bírói évei alatt fokozott figyelmet fordít az önképzésre. A képzések egyik terepe lehet a már említett kollégiumi, „kiskollégiumi” ülés, amely értelemszerűen alapvetően a helyi képzés része. Azonban nem szabad szem elől téveszteni a regionális képzéseket, továbbá a Magyar Igazságügyi Akadémia által szervezett oktatásokat. A képzések gyakoriságát, módját jelen helyzetben nyilván nagyban érintette a világjárvány, azonban skype és E-learning segítségével a képzések –

valamelyest ugyan korlátozottabban – megtarthatóak voltak. Rendkívül fontos, hogy a képzések a bírák igényeihez igazodjanak, ezért élni kell a lehetőséggel, amikor a képzések témájára javaslatot lehet tenni. Tapasztalatom szerint a leghatékonyabb a kiscsoportos képzés, ebben a formában ugyanis sokkal közvetlenebb, koncentráltabb a tudásmegosztás. Ami azonban a képzésekkel szembeni jogos elvárás, hogy azok ugyancsak az időszerű és magas szakmai színvonalú ítélkezés céljait szolgálják. Az SSO használata mellőzhetetlen, hiszen közvetlen lehetőséget biztosít a képzésekre történő jelentkezésre. A Coospace rendszeren fellelhető magas színvonalú szakmai anyagok meglétére, azok tanulmányozására a bírák figyelmét fel kell hívni.

Ezen túlmenően – különösen helyi szinten – az egyéni képesség-fejlesztést is fontosnak gondolom. Ez utóbbi célt különösen az instruktor bírák tudják megvalósítani, akik odafigyeléssel, türelemmel segíteni tudják a határozott időre kinevezett bírák tevékenységét. A rendelkezésre álló számítástechnikai eszközökkel, informatikai hozzáférés biztosításával az instruktor bíró könnyen és gyorsan, a szobájából ki sem mozdulva tudja követni instruáltja tevékenységét, és a személyes találkozások alkalmával mód és lehetőség nyílik a problémák, nehézségek gyors átbeszélésére. Ugyancsak hasznos a mentorálás lehetőségének biztosítása is.

A fentiek tükrében arra szükséges törekedni, hogy a bírák, titkárok és fogalmazók rendszeresen részt vegyenek képzéseken, a képzéseken való részvételüket – a törvényszék oktatásfelelőisével együttműködve – ösztönözni és támogatni kell.

Célkitűzéseim közé sorolom a bírósági titkárok, bírósági fogalmazók, határozott időre kinevezett bírók tevékenységének szoros figyelemmel kísérését, szakmai fejlődésük biztosítását.

Teljesen biztos vagyok benne, hogy a „felnövekvő generációval”, illetve a pályakezdő kollégákkal való fokozott törődés rövid- és hosszútávon is megtérül. Ebben nagy mértékben szerepe lehet a másodfokon eljáró bírának, tanácselnököknek, ezért szeretnék egy olyan „hidat” kiépíteni, amelynek segítségével a hatékony, lényegre törő kommunikáció megvalósulhat és tartósan jól működhet. A kommunikációnak nemcsak a járásbíróság-törvényszék viszonylatában, hanem a törvényszéken, a törvényszéki bírák között is jól kell működnie. Elképzelhetetlennek gondolom, hogy a nyugállományba vonulás előtt álló, nagy gyakorlati tapasztalattal rendelkező bírák úgy távozzanak, hogy helyi oktatás – vagy inkább kötetlen beszélgetés – keretében ne adják át tapasztalataikat, ne mutassanak rá azokra az esetleges buktatókra, tipikus hibákra, amelyek elkerülésével az ítélkezés színvonala jobbra tehető.

A titkárok, fogalmazók képzése során álláspontom szerint figyelemmel kell lenni az esetleges szakosodási igényekre, és azt a lehetőségekhez képest támogatni kell. A büntetőügyszak iránt érdeklődő fogalmazók, titkárok részére meg kell teremteni annak a lehetőségét, hogy minél nagyobb számban vehessenek részt tárgyalásokon, minél több határozat tervezetet készítsenek

el, de az sem árt, ha a bírósági ügyvitel szabályait is megfelelő mértékben elsajátítják, és kellő jártasságot szereznek az értesítő lapok (mellékletek) kiállításában is. Természetesen az önálló munkavégzés is nagyon fontos, hiszen meg kell tanulni önállóan dönteni, a döntést pedig megfelelően megindokolni.

A helyi képzéseknek meg kell történnie az ügyintézők, tisztviselők esetében is, hiszen segítségükkel az ítélező munka sokkal gördülékenyebbé tehető.

A kollégium működésével kapcsolatos rövid-és hosszútávú terveim rövid összefoglalása

1. Az ítélezés időszerűségének javítása, a hosszabb pertartamú ügyek befejezésének elősegítése, a hosszabb pertartamok kialakulásának lehetőség szerinti megelőzése szakmai iránymutatással, igazgatási jellegű segítségnyújtással, és a betöltetlen álláshelyek betöltésével.
2. Az ítélezés szakmai színvonalának és megalapozottságának javítása, megalapozott döntések meghozatalának elősegítése, a hatályon kívül helyezések számának alacsonyan tartása, mindezeket természetesen a bírói függetlenség maradéktalan tiszteletben tartása mellett.

Ezen két célkitűzés vonatkozásában nem lehet eltekinteni attól, hogy a Drotár1 és Drotár2 ügyek országos viszonylatban is kiemelkedőnek számítanak, a hosszabb pertartam esetükben kivédhetetlen, az ügyeket tárgyaló bírának minden segítséget biztosítani kell. Ugyanebbe a körbe sorolható a B.37/2016. szám alatt folyamatban lévő büntetőügy is. A Drotár ügyek sajnálatos jellemzője az eljárásban részt vevők nagyobb száma, a járványügyi távolságtartási szabályok maradéktalan megtartása a törvényszék rendelkezésre álló tárgyalótermeiben nem lehetséges. A tárgyalások jelenleg kisebb létszám mellett, tényállási pontokhoz kapcsolódóan zajlanak, azonban az eljárások el fognak jutni abba a szakaszba, amikor a tárgyaláson már az összes vádlottnak és védőiknek jelen kell lennie. A jelzett ügyek bejezése mind a 2 éven túli ügyek számának érezhető csökkenését fogja eredményezni, másrészt a személyi kapacitások átrendezésére is lehetőség nyílik.

3. A szabálysértési csoport működésének szakmai felügyelete, határozatok felülbírálata.
4. A tanúgondozás intézményének további sikeres működtetése, és fejlesztése.
5. A kollégium ügyrendjének szükség szerinti aktualizálása, az elektronikus szavazás, a kollégium jegyzője státusz fenntartása.
6. A bírósági szervezet integritásának, az ítélezési és igazgatási munka átláthatóságának erősítése.
7. A fiatalok ügyeiben hozott döntések fokozott figyelemmel kísérése, az eljáró bírák rendszeres oktatásokon való részvételének ösztönzése.
8. A másodfokon kialakított, egymástól elkülönülő fellebbviteli tanácsok működésének

fenntartása.

9. A büntetés-végrehajtási csoport helyzetének stabilizálása, átlátható munkafolyamatok kialakítása és rögzítése.

10. Oktatások szervezése, tartása, a bírósági fogalmazók, titkárok, határozott időre kinevezett bírák munkájának kontrollálása, munkájuk hatékony segítése, szakmai fejlődésük biztosítása.

Záró gondolatként szeretnék egy további fontos dolgot kiemelni.

A Covid-19 világjárvány megmutatta, hogy az ember – és így a bírósági szervezet is – milyen sérülékeny tud lenni, mennyire gyorsan lehet reagálni a váratlan kihívásokra. Sajnálatosan, de érthető okból életünk részévé vált a maszkviselés, a távolságtartás, a találkozások számának, azok idejének csökkentése. Természetesen támogatandónak ítélem az otthoni munkavégzést, annak informatikai feltételei adóttak. Elfogadottá és elterjedtté váltak az üzleti Skype alkalmazásával történő megbeszélések, értekezletek, tanácskozások, megismerkedhettünk a „webinárium” fogalmával is.

Nem vagyok semmilyen formában a költséghatékony, a modern kor igényeihez igazodó eszközök alkalmazása ellen, azonban azt szeretném elérni, hogy a bíróságon a kommunikáció „hagyományos” formája is fennmaradjon, azaz – amennyiben a járványhelyzet megszűnik – a bírák, igazságügyi alkalmazottak személyesen is gyakrabban találkozzanak, egyeztessenek szakmai kérdésekben, segítsék egymás munkáját, akárcsak egy jó szóval, jó tanáccsal. Én abban hiszek, hogy egy szervezetet akkor lehet sikeresen irányítani, ha az ott dolgozók között folyamatos párbeszéd zajlik, a fontos döntések meghozatalát egyeztetések előzik meg. A folyamatos párbeszéd, egyeztetés segít az arányos munkateher biztosításában is, amelyet mindig kiemelt figyelem övez a bírák részéről.

A bíróságon eddig eltöltött 18 évem alatt nagyon sok nagy tudású, hivatása iránt mélyen elkötelezett kollégát ismerhettem meg, akiktől sokat tanultam, és akik közül sajnos többen már nincsenek közöttünk. Azt gondolom, hogy 18 év elég sok idő ahhoz, hogy munkatársaim személyemet megismerjék. Bízom benne, hogy a pályaművemben leírtakkal egyetértenek és elképzeléseim megvalósítását támogatják.

Tisztelettel kérem Elnök Úrtól pályázatom kedvező elbírálását.

Eger, 2020. december 30.

Dr. Kántor István Zoltán
pályázó